

Quản lý dạy học môn Ngữ văn ở các trường trung học cơ sở huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam theo hướng trải nghiệm

Trương Thanh Tú*

*ThS. Trường THCS, Huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam

Received: 8/6/2023; Accepted: 14/6/2023; Published: 22/6/2023

Abstract: This paper presents the results of research on teaching and learning English language arts in secondary schools in Kim Bang district, Ha Nam province in the direction of experience. The survey subjects included the leader of the Kim Bang Department of Education and Training with 02 people and was conducted in 04 secondary schools in Kim Bang district, Ha Nam with 8 managers; 32 teachers of Literature and 40 students of grade 6. The survey content analyzes issues related to teaching management of Literature subject in an experiential direction, including objectives, content, forms, and methods. method, test and evaluate the results of teaching Literature in an experiential way, as well as factors affecting the management of teaching English in an experiential way in secondary schools in Kim Bang district, Ha Nam province.

Keywords: Management of teaching and learning Literature; Teaching experiential philology in middle school

1. Đặt vấn đề

Môn Ngữ văn môn học bắt buộc, trọng tâm trong chương trình GDPT tổng thể và chương trình GD THCS. Môn ngữ văn cung cấp và rèn luyện cho học sinh (HS) những kiến thức cơ bản nhất về ngôn ngữ, văn hóa giao tiếp góp phần GD tư tưởng và bồi dưỡng hoàn thiện nhân cách cho HS. Chương trình Ngữ văn THCS tiếp tục phát triển năng lực ngôn ngữ đã hình thành ở cấp TH. Thông qua những kiến thức và kỹ năng ngữ văn phổ thông cơ bản, chương trình giúp HS tiếp tục học lên THPT, học nghề hoặc tham gia cuộc sống lao động. Kết thúc cấp trung học cơ sở, HS biết đọc hiểu dựa trên kiến thức đầy đủ hơn, sâu hơn về văn học và tiếng Việt, cùng với những trải nghiệm và khả năng suy luận của bản thân; biết viết các kiểu loại văn bản đúng quy cách, quy trình; biết trình bày dễ hiểu, mạch lạc các ý tưởng và cảm xúc; nói rõ ràng, đúng trọng tâm, có thái độ tự tin khi nói trước nhiều người; biết nghe hiểu với thái độ phù hợp và phản hồi hiệu quả. Thực hiện chương trình GDPT 2018, các trường THCS huyện Kim Bảng tỉnh Hà Nam đã triển khai nhằm nâng cao CLDH môn Ngữ văn trong đó có DH theo hướng trải nghiệm (HTN).

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số khái niệm:

- **DH môn Ngữ văn ở các trường THCS theo HTN:** là hoạt động có chủ đích mục tiêu của tập thể sư phạm trường THCS thực hiện áp dụng PPDH gắn với thực tiễn vào nội dung giảng dạy môn Ngữ văn

cho HS. Trong đó, dưới sự hướng dẫn và tổ chức của GV, HS được tham gia trực tiếp vào các hoạt động thực tiễn khác nhau qua việc huy động tổng hòa kiến thức Chương trình Ngữ văn được giảng dạy, qua đó phát triển năng lực thực tiễn, phẩm chất nhân cách và phát huy tiềm năng sáng tạo của cá nhân mình.

- **QLDH môn Ngữ Văn ở các trường THCS theo HTN:** Quá trình nhà quản lý tác động đến GV DH môn Ngữ văn một cách chủ động và phù hợp với quy luật khách quan để tổ chức hoạt động DH gắn với những tình huống thực tiễn nhằm tạo điều kiện cho HS được hình thành các trải nghiệm nhờ chủ động và độc lập phát triển năng lực cá nhân, phát huy tiềm năng sáng tạo.

2.2. Thực trạng QLDH môn Ngữ Văn ở các trường THCS huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam theo HTN.

2.2.1. **Thực trạng quản lý đánh giá nhu cầu DH môn Ngữ Văn ở các trường THCS Nội dung này có tầm quan trọng rất lớn,** tác động trực tiếp đến mục tiêu, kế hoạch và kết quả thực hiện DH môn Ngữ Văn ở các trường THCS huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam theo HTN. Do vậy, CBQL, Hiệu trưởng các trường THCS phải có biện pháp quản lý, tổ chức đánh giá để xác định nhu cầu DH môn Ngữ Văn theo HTN của GV và HS trong trường một cách có hiệu quả. Kết quả khảo sát thực trạng nhu cầu DH môn Ngữ Văn ở các trường THCS huyện Kim Bảng, theo HTN được CBQL, GV đánh giá ở thang ĐTB từ 3.85- 4.66 điểm. Trong đó cao nhất là “Chỉ đạo lập phương án

để HS đăng ký học môn Ngữ Văn theo HTN thông qua GV bộ môn” với 4.66 điểm và “Tổ chức các bài kiểm tra kiến thức và kỹ năng văn học của HS để thông qua đó nắm bắt nhu cầu giảng dạy” được đánh giá ĐTB 4.52 điểm.

Tuy nhiên, hiện nay việc “Phân công nhân sự lập báo cáo chi tiết về nhu cầu, kiến nghị của HS, GV đối với HĐ DH môn Ngữ Văn theo HTN” và “Xây dựng các công cụ khảo sát nhu cầu học Ngữ Văn theo HTN đối với HS” tại các trường THCS huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam còn rất hạn chế, được đánh giá ở thang ĐTB chỉ từ 3.85-3.90 điểm.

3.2. Thực trạng quản lý mục tiêu DH môn Ngữ Văn ở các trường THCS huyện Kim Bảng

“Tác giả đã tiến hành khảo sát CBQL và GV 4 trường THCS, kết quả thu được cho thấy việc quản lý mục tiêu DH môn Ngữ Văn tại các trường THCS huyện Kim Bảng, theo HTN được CBQL các trường THCS tập trung thực hiện. Trong đó nội dung “Xác định mục tiêu DH môn Ngữ Văn theo HTN đảm bảo tính thực tiễn với cuộc sống và văn hoá cộng đồng địa phương” xếp thứ nhất với ĐTB 4.64 điểm. Nội dung “Xác định mục tiêu DH môn Ngữ Văn theo HTN đảm bảo khả thi với điều kiện thực hiện của nhà trường” xếp thứ 2 với tổng ĐTB là 4.55 điểm. Các nội dung “Xác định mục tiêu DH môn Ngữ Văn theo HTN đảm bảo phù hợp với đặc điểm tâm lý và hứng thú của HS”; “Tổ chức họp tổ bộ môn để lấy ý kiến nhằm xây dựng mục tiêu DH môn Ngữ Văn theo HTN”; “Xác định mục tiêu DH môn Ngữ Văn theo HTN đảm bảo phản ánh được mục tiêu, sứ mệnh của nhà trường”; “Xác định mục tiêu DH môn Ngữ Văn theo HTN đảm bảo tính phân hoá các đối tượng HS”; “Xác định mục tiêu DH môn Ngữ Văn theo HTN đảm bảo hướng tới sự phát triển ở người học” ...được đánh giá thấp hơn với ĐTB từ 3.98-4.50 điểm. Được đánh giá thấp nhất là “Xác định mục tiêu DH môn Ngữ Văn theo HTN phù hợp ngữ cảnh của môn học” với ĐTB là 3.93 điểm.

3.3. Thực trạng quản lý nội dung DH môn Ngữ Văn ở các trường THCS huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam theo HTN

Kết quả khảo sát CBQL, GV tại 4 trường THCS như sau:

Nội dung “Tiến hành lấy ý kiến đánh giá của GV về nội dung chương trình dạy môn Ngữ Văn trong quá trình giảng dạy để kịp thời điều chỉnh nội dung phù hợp với tình hình thực tiễn” là nội dung được CBQL, GV đánh giá cao nhất với ĐTB là 4.76 điểm.

Xếp thứ hai là nội dung “Phân công GV bộ môn thiết kế bài giảng dựa trên nội dung chương trình dạy môn Ngữ Văn gắn với các tình huống trải nghiệm” với ĐTB là 4.57 điểm. Các nội dung “Thực hiện giám sát dự giờ để đảm bảo kiểm tra việc thực hiện chương trình và nội dung DH môn Ngữ Văn theo HTN” và “Chỉ đạo tổ trưởng bộ môn họp, thảo luận triển khai nội dung DH môn Ngữ Văn theo HTN dựa trên điều kiện vật chất và nguồn lực của nhà trường”, xếp thứ ba và thứ tư có ĐTB là 4.24 và 4.10 điểm. Tiếp theo nội dung “Chỉ đạo tổ bộ môn lập báo cáo việc triển khai và thực hiện nội dung chương trình DH môn Ngữ Văn theo HTN” với ĐTB là 3.83 điểm

Thấp nhất là công tác “Chỉ đạo khảo sát ý kiến của HS các khối lớp về nội dung chương trình môn Ngữ Văn bậc THCS và hoạt động trải nghiệm khi giảng dạy của GV”, nội dung này chỉ đạt 3.74 điểm.

3.4. Thực trạng quản lý hình thức, PPDH môn Ngữ Văn ở các trường THCS huyện Kim Bảng, theo HTN

“Một trong các khâu rất quan trọng của QLDH môn Ngữ Văn ở các trường THCS huyện Kim Bảng, theo HTN là công việc quản lý hình thức, PPDH môn ngữ văn. Sự chuẩn bị hình thức phương pháp thông qua chất lượng giáo án của GV qua từng tiết học, bài học có ảnh hưởng rất lớn đến kết quả DH nói chung và kết quả DH môn Ngữ Văn theo HTN. GV đã nắm được việc chuẩn bị lên lớp chu đáo, soạn giáo án chi tiết, đúng phương pháp đặc trưng bộ môn là thực hiện tốt nền nếp chuyên môn, đảm bảo tiết dạy thành công, đạt hiệu quả DH.

Kết quả khảo sát cho thấy: Cả 6 nội dung quản lý hình thức, PPDH môn Ngữ Văn ở các trường THCS huyện Kim Bảng theo HTN được đánh giá cao, với ĐTB đều ở mức tốt và rất tốt (3.69-4.74 điểm). Có thể thấy việc xác định và lựa chọn hình thức, PPDH môn Ngữ Văn cho HS các trường Trung học cơ sở huyện Kim Bảng theo HTN được thực hiện tương đối tốt. Tuy nhiên một số nội dung như “Nghiên cứu các báo cáo về hình thức, PPDH đang được áp dụng dạy môn Ngữ Văn theo HTN tại nhà trường” và “Xây dựng phương án áp dụng phương pháp, hình thức dạy môn Ngữ Văn theo HTN phù hợp với HS và hiện trạng CSVC của nhà trường” vẫn còn một số ý kiến đánh giá chưa tốt ý với điểm trung bình đánh giá chỉ 3.69-3.79 điểm, đây là các nội dung cần nghiên cứu biện pháp khắc phục để nâng cao hiệu quả.

3.5. Thực trạng quản lý KTĐG DH môn Ngữ Văn ở các trường THCS huyện Kim Bảng theo HTN

Quản lý KTĐG kết quả DH môn Ngữ Văn ở các trường THCS huyện Kim Bảng, theo HTN được CBQL các trường đánh giá như sau:

Cao nhất là Nội dung “*Chỉ đạo tổ chức các cuộc thi GV dạy giỏi, viết sáng kiến,...thông qua đó KTĐG kết quả DH và năng lực của GV*” với ĐTB là 4.52 điểm.

Các nội dung: “*Chỉ đạo tổ chuyên môn nghiên cứu việc ra đề thi, đề kiểm tra đối với HS bám sát nội dung, chương trình, các trải nghiệm thực tiễn khi học môn Ngữ Văn và thông qua kết quả kiểm tra học kỳ, tổng kết cuối năm rút ra đánh giá về kết quả DH*”, “*Tổ chức xây dựng thang đo đánh giá kết quả DH của GV và kết quả học tập, trải nghiệm môn Ngữ Văn của HS*”; “*Tổ chức dự giờ, góp ý kiến nhằm giúp GV có cơ hội tự cải thiện chuyên môn DH theo HTN*”; “*Chỉ đạo tổ chuyên môn phân công GV xây dựng các bài kiểm tra năng lực HS, tạo cơ hội cho HS bày tỏ những trải nghiệm của bản thân mình*”... cũng đều được ĐTB từ 3.93-4.29 điểm.

Thấp nhất trong các nội dung tổ chức KTĐG kết quả DH môn Ngữ Văn các trường THCS huyện Kim Bảng là ND “*Chỉ đạo các tổ bộ môn họp lên kế hoạch KTĐG kết quả DH môn Ngữ Văn và các hoạt động trải nghiệm trong quá trình giảng dạy.*” với 3.76 điểm..

3.6. Thực trạng quản lý các điều kiện DH môn Ngữ Văn ở các trường THCS huyện Kim Bảng theo HTN

Kết quả khảo sát ý kiến của CBQL, GV 4 trường THCS trên địa bàn huyện Kim Bảng như sau:

Mức độ đáp ứng của các nguồn lực, điều kiện hỗ trợ DH môn Ngữ Văn ở các trường THCS huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam theo HTN với ĐTB từ 3.60-4.79 điểm.

Trong đó cao nhất là mức độ đáp ứng của “*Nguồn nhân lực thực hiện DH và QLDH môn Ngữ văn theo HTN*” với ĐTB 4.79. Tiếp theo là mức độ đáp ứng của “*Các nguồn lực phối hợp hỗ trợ khác*” với 4.52 điểm. Xếp thứ ba là mức độ đáp ứng của “*CSVC, trang thiết bị DH môn Ngữ Văn theo HTN*” với ĐTB được đánh giá là 4.17 điểm. Tuy nhiên “*Nguồn kinh phí tổ chức DH môn Ngữ Văn theo HTN*” tại các trường THCS còn rất hạn chế, cán bộ quản lý và GV và bản thân các lực lượng phối hợp đánh giá nguồn lực này đáp ứng chỉ đạt 3.60 điểm.

Kết quả khảo sát ý kiến của CBQL về thực trạng quản lý điều kiện hỗ trợ DH môn Ngữ Văn tại các trường THCS huyện Kim Bảng theo HTN như sau: Quản lý các điều kiện hỗ trợ DH môn Ngữ Văn ở các trường THCS huyện Kim Bảng theo HTN ở thang ĐTB từ 3.74-4.52 điểm. Thấp nhất là các nội dung “*Chỉ đạo phòng Kế toán lên kế hoạch kinh phí tổ chức DH môn Ngữ Văn theo HTN*” với 3.79 điểm và “*Chỉ đạo xây dựng phương án hỗ trợ GV có điều kiện khó khăn có thể đảm bảo DH môn Ngữ Văn theo HTN hiệu quả*” với 3.52 điểm.

3. Kết luận

Qua khảo sát cho thấy, DH môn Ngữ văn theo HTN hay QLDH môn Ngữ văn theo HTN ở các trường THCS huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam đã được nhận thức đúng đắn, CBQL nhà trường đã quan tâm chỉ đạo; GV đã nỗ lực thực hiện và đã đạt được một số kết quả đáng ghi nhận. Tuy nhiên, bên cạnh đó vẫn còn những bất cập, tồn tại cần giải quyết: hoạt động DH môn Ngữ văn theo HTN còn chưa được thực hiện đồng bộ, hệ thống; Các nội dung còn chưa đa dạng; hình thức và phương pháp tổ chức chưa có sự đổi mới; Công tác xây dựng mục tiêu, kế hoạch cho hoạt động còn yếu; Hoạt động chỉ đạo, quản lý, điều hành hoạt động cũng còn nhiều bất cập...

Để nâng cao chất lượng DH môn Ngữ văn, nhất thiết phải có biện pháp nâng cao hiệu quả QLDH môn Ngữ văn theo HTN ở các trường THCS nhằm nâng cao chất lượng DH trong nhà trường và hoạt động trải nghiệm trong DH môn Ngữ văn, đáp ứng yêu cầu đổi mới GD..

Tài liệu tham khảo

1. Bộ GD và Đào tạo (2018). *Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT ban hành Chương trình GD phổ thông tổng thể*, Hà Nội.

2. Bùi Quang Bửu (2019), “*QLDHm ôn Ngữ Văn ở các trường Trung học cơ sở huyện Nông Cống, tỉnh Thanh Hóa theo HTN*” Luận văn thạc sĩ QLGD, Trường ĐHSP. Hà Nội.

3. Nguyễn Minh Chung (2020), “*Quản lý hoạt động trải nghiệm trong DH môn Ngữ Văn các trường THCS tại huyện Tam Đảo, tỉnh Vĩnh Phúc*”, Luận văn Thạc sĩ QLGD, Trường đại học Sư phạm, Đại học Huế.

4. Nguyễn Thế Thùy Dương (2020), “*QLDH môn Ngữ Văn cho HS THCS tại huyện Hương Thủy, tỉnh Thừa Thiên Huế*”, Luận văn thạc sĩ, Trường ĐHSP, Đại học Huế.